

Warszawa, dnia 6 sierpnia 2024 r.

OŚWIADCZENIE AKADEMII KOPERNIKAŃSKIEJ

W nawiązaniu do zamieszczonego w dniu 1 lipca 2024 r. w wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów projektu ustawy o likwidacji Akademii Kopernikańskiej i Szkoły Głównej Mikołaja Kopernika (UD 84), stwierdzić należy, iż w założeniach do przedmiotowego projektu znaleźć można wiele stwierdzeń arbitralnych, nieprawdziwych i motywowanych politycznie.

Akademia Kopernikańska pragnąc odnieść się do tych nieprawdziwych informacji pojawiających się w przestrzeni medialnej, uprzejmie wyjaśnia, co następuje:

1. Główny zarzut wobec Akademii, to jest *„nieefektywność działalności Akademii i Szkoły, wyrażająca się w wyrażnie ujemnym z perspektywy interesu publicznego bilansie kosztów ponoszonych ze środków publicznych korzyści uzyskiwanych z działalności tych instytucji”*, należy traktować jako określenie publicystyczne, nieznajdujące poparcia w pogłębionych analizach, audytach ani wyliczeniach.

Akademia rozpoczęła działalność 1 września 2022 roku. **Na swoją działalność otrzymała w latach 2022 – 2023 łącznie 27 milionów złotych.** W ramach tych środków:

- a) stworzona została od podstaw międzynarodowa korporacja akademicka, w której połowa członków to uczeni zagraniczni z najwybitniejszych ośrodków naukowych na świecie, w tym pięciu laureatów Nagrody Nobla;
- b) przygotowany i przeprowadzony został w dniach 19 – 21 lutego 2023 roku Pierwszy Światowy Kongres Kopernikański, który był najważniejszym światowym wydarzeniem związanym z uczczeniem 550 rocznicy urodzin Mikołaja Kopernika; wydarzenie to odbyło się przy udziale kilkuset gości zagranicznych reprezentujących najważniejsze instytucje naukowe na świecie, w tym pięciu laureatów Nagrody Nobla;
- c) utworzone zostało od podstaw Biuro Akademii Kopernikańskiej oraz Centrum Naukowe Mikołaja Kopernika, przy minimalnej obsadzie osobowej;

- d) utworzona została od podstaw (*green field*) Szkoła Główna Mikołaja Kopernika, która w ekstremalnie krótkim czasie uruchomiła kształcenie dla ponad 60 osób w szkołach doktorskich;
- e) przygotowane zostały procedury związane z przyznawaniem Grantów Kopernikańskich i uruchomiono pierwsze konkursy, w których udział wzięło wraz z polskimi partnerami kilkadziesiąt renomowanych, zagranicznych instytucji naukowych;
- f) zorganizowane zostały działania promujące polskiego uczonego Mikołaja Kopernika m. in. we Włoszech (Padwa, Ferrara, Rzym), w Brukseli, Grecji (Ateny, Saloniki)
- g) wraz ze Szkołą Główną Mikołaja Kopernika (SGMK) przygotowany zostały kongresy naukowe „Futurist of the Year” oraz „Kongres Naukowy AI&EDU” poświęcony Sztucznej Inteligencji w nauce i przemyśle przyszłości, z udziałem laureatów Nagrody Nobla i najwybitniejszych obecnie światowych futurologów;
- h) zwieńczeniem pierwszego roku akademickiego SGMK był wykład pt. „Future of Europe”, który wygłosił prof. Paul Krugman - laureat Nagrody Nobla w dziedzinie ekonomii.

To tylko część długiej listy zadań celowych przedsięwziętych przez Akademię Kopernikańską od jej utworzenia po dzień dzisiejszy. Mimo to, wbrew faktom oraz w próbie dezawuowania działań Akademii, niezrozumiałą i brutalną **decyzją Pana Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego Dariusza Wieczorka Akademia Kopernikańska została pozbawiona całości przyznanych na rok 2024 przez Sejm i Senat środków budżetu państwa na realizację zadań celowych.** Mimo tej niesprawiedliwej dla Akademii Kopernikańskiej decyzji, także w roku 2024 realizujemy bardzo rozbudowaną agendę aktywności statutowej.

Jesteśmy gotowi skonfrontować jakość zrealizowanych przez nas w latach 2022 – 2024 przedsięwzięć i ich kosztów z dowolną ilością imprez finansowych w tym okresie czasu sownie z budżetu państwa, w tym także w ostatnim okresie przez Pana ministra Wieczorka. W szczególności chętnie porównamy ilu laureatów Nagrody Nobla uczestniczyło (nawet, powiedzmy, w okresie minionych 20 lat) w polskim życiu naukowym z taką intensywnością, jak w naszym przypadku.

2. Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego twierdzi również, że „*Narodowy Program Kopernikański powiela w działalności stypendialno-grantowej zadania realizowane przez inne instytucje NCN, NCBR, NAWA, PAN*”.

Te nieprawdziwe stwierdzenia przyczyniają się do agresywnej, niesprawiedliwej nagonki medialnej na Akademię Kopernikańską. Należy zauważyć i podkreślić, że inicjatorem tej nagonki jest MNiSW, które poprzez nierzetelne przedstawianie faktycznego funkcjonowania Akademii wprowadza w błąd opinię publiczną.

Wiele państw na świecie kształtuje efektywność badań naukowych przyjmując standard wielości form organizacyjnych i umiejętności prowadzenia wielonarodowych działań, ze świadomością, iż pluralizm owocujący konkurencyjnością ma pozytywnie stymulujący wpływ na badania naukowe.

Akademia Kopernikańska w bardzo krótkim czasie stworzyła regulaminy dotyczące przyznawania Grantów i Stypendiów Kopernikańskich¹ (21 czerwca 2023 r) a także podjęła praktyczne działanie w tym zakresie. Akademia uruchomiła pierwszy konkurs grantowy, do którego przystąpiło ponad dwadzieścia konsorcjów, instytucji i ośrodków naukowych z całego świata, m.in.:

- **Uniwersytet Medyczny w Lublinie** wspólnie z Centre for Molecular Medicine Norway, Faculty of Medicine, University of Oslo;
- **Centrum Astronomiczne im. Mikołaja Kopernika PAN** wspólnie z Centre for Space Research, North-West University; Eberhard Karls Universität Tübingen; Institut für Astronomie und Astrophysik Tübingen; Abteilungen Astronomie und Hochenergieastrophysik; Centre for Extragalactic Astronomy, Department of Physics, University of Durham; Department of Physics and Astronomy, University of Turku; EEBE Universität Politecnica de Catalunya; Faculty of Physics and Applied Informatics, University of Łódź;
- **2 projekty Fundacja PRO FUTURO Toruń** wspólnie z LIRCE – Instituto para el Analisis de la Libertad y la Identidad Religiosa, Cultural y Etica; Religious Freedom Institute; Observatory for Freedom of Religion and Conscience (OLRC);
- **Uniwersytet Abat Olib CEU Barcelona Spain** wspólnie z „Pro Futuro Theologiae” Foundation; Pontifical Academy of St. Thomas Aquinas;

¹ https://bip.akademiakopernikanska.gov.pl/wp-content/uploads/2024/05/1.c.2.-Regulamin_przyznawania_Gantow_MK_i_Stypendiow_Kopernikanskich.pdf

- **Towarzystwo Naukowe w Toruniu** wspólnie z Science, Reason and Faith Group (CRYF); Pontificia Universita della Santa Croce;
- **Fundacja Gospodarstwo Warszawa**;
- **Fundacja Polska Wielki Projekt Warszawa** wspólnie z Instituto del Filosofia Edith Stein; Instituto de Filosofia, Universidad San Sebastian;
- **Instytut Sławistyki Polskiej Akademii Nauk** wspólnie z Instytutem Nauk Teologicznych na Uniwersytecie Szczecińskim; Wydziałem Cywilizacji Starożytnych i Nowożytnych Uniwersytetu w Messynie; oraz Centrum Badań Cyrylo-Metodejskich przy Bułgarskiej Akademii Nauk;
- **Uniwersytet Kardynała S. Wyszyńskiego, Warszawa**;
- **Uniwersytet Jana Kochanowskiego Kielce** wspólnie z University of Bozen-Bolzano; University of Ruse „Angel Kanchev”; Western University of Timisoara; Technical University of Kosice;
- **Szkoła Wyższa Wymiaru Sprawiedliwości (Warszawa)** wspólnie z Przykarpackim Uniwersytetem Narodowy im. Wasyla Stefanaka (Ukraina);
- **Medical Uniwersytet w Białymstoku** wspólnie z Brandenburg University of Technology (BTU) Cottbus-Senftenberg’;
- **Nicolaus Copernicus Astronomical Centre of the Polish Academy of Science** wspólnie z Gran Sasso Science Institute (Włochy);
- **Fundacja TWO WINGS Institute Wrocław** wspólnie z Oxford Internet Institute, University of Oxford;
- **Ferenc Madl Institute of Comparative Law (FMI)** wspólnie z Scientific Association For Comparative Law Poland;
- **Medical University of Gdansk** wspólnie z Ravi Kant, University of Helsinki;
- **Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II**;
- CVN;
- Cellis sp. z o. o.

Akademia przeprowadziła transparentny proces oceny wniosków i podjęła pierwsze decyzje o przyznaniu grantów, a w ślad za tym przygotowane i podpisane zostały pierwsze umowy. Pierwszymi beneficjentami Grantów kopernikańskich zostały następujące instytucje:

- Grant Mikołaja Kopernika dla **Centrum Astronomicznego im. Mikołaja Kopernika Polskiej Akademii Nauk** w ramach projektu „*Fundamental properties of accreting*

black-hole binaries”. Umowa na 3 letni projekt badawczy została podpisana 14 lutego 2024 r. na sumę 980 000 PLN;

- Grant Mikołaja Kopernika dla **Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach** na projekt *„Transformacja cyfrowa przedsiębiorstw: uwarunkowania zastosowania generatywnej sztucznej inteligencji w optyce orientacji strategicznej i odporności firm na kryzys.”*. Umowa na 2 letni projekt badawczy została podpisana 20 lutego 2024 r. na sumę 700 000 PLN. Partnerem UJK w ramach konsorcjum jest Stanford Doerr School of Sustainability.

Powyższe instytucje zostały pozbawione środków finansowych przez Pana ministra Wieczorka, który niezrozumiałą decyzją z dnia **28 lutego 2024 r.** odebrał Akademii Kopernikańskiej **cały fundusz celowy na 2024 rok w kwocie 14 149 000 zł**, która to kwota stanowi ponad połowę jej ustawowego budżetu, a z którego miały być wypłacone granty.

W ten sposób Pan Minister również pozbawił środków pochodzących od polskich podatników grupę innych konsorcjów naukowych, które otrzymały pozytywne oceny swoich proponowanych projektów badawczych, ale dalsze procedowanie ich wniosków zostało zawieszono ze względu na odebranie Akademii Kopernikańskiej funduszy z dotacji celowej.

Akademia Kopernikańska jest platformą pomostową do wspierania kierunków kopernikańskich przez różne działania podmiotów, które pragną dołączyć własne fundusze do promocji badań w imię wielkiego polskiego uczonego Mikołaja Kopernika. W tym kontekście Biuro Republiki Chińskiej w Tajwanie przekazało w formie darowizny dla Akademii Kopernikańskiej sumę 3,5 mln USD na rzecz stypendiów doktoranckich i post-doktoranckich dla obywateli Ukrainy mieszkających i uczących się w Polsce. Będą one wypłacane studentom ukraińskim pragnącym uzyskać stopień doktora lub habilitację w Szkole Głównej Mikołaja Kopernika w zakresie nauk prawnych, nauk ekonomicznych i zarządzania. Ten Program rozpoczęty został w październiku 2023 r.

3. Finanse i majątek Akademii

Ponownie i kategorycznie zaprzeczamy twierdzeniom, że Akademia Kopernikańska dysponuje budżetem rocznym wynoszącym 25 mln zł, bowiem w dniu 28 lutego 2024 roku MNiSW podjęło decyzję **zmniejszającą budżet Akademii Kopernikańskiej** o całościowy

² Plan Finansowy Akademii Kopernikańskiej na 2024r. zatwierdzony przez MNiSW nr DWN-ZSAIM.960.1.2024.MK ; list nr: BAK/P/95/2024

pion statutowego finansowania zadań celowych w kwocie **14 149 000 zł**. W konsekwencji tego działania Ministerstwa Akademia Kopernikańska od pół roku stara się realizować statutowe działania używając pozostałych pionów budżetowych o łącznej wartości **11 195 000 zł**. To drastyczne zmniejszenie finansowania budżetowego zmusiło nas do wstrzymania realizacji zadań ustawowych, m.in. wypłat dwóch grantów Kopernikańskich, przyznanych drogą konkursową podmiotom zewnętrznym – CAMK PAN i UJK w Kielcach - z którymi Akademia Kopernikańska podpisała umowy grantowe kolejno 19 i 22 kwietnia 2024 r.

Kolejnym przekłamaniem jest powtarzane wielokrotnie przez przedstawicieli MNiSW w sferze publicznej stwierdzenie, że Akademia Kopernikańska otrzymała 30 mln złotych w obligacjach Skarbu Państwa. Kategorycznie stwierdzamy, że jest to absolutna nieprawda. Akademia Kopernikańska nie otrzymała od nikogo ani złotówki ponad to, co publicznie wiadome i przejrzyste raportowane.

Wskazać należy, iż w roku 2024 Akademia Kopernikańska comiesięcznie informuje MNiSW w sprawie wykonania budżetu, zaś Ministerstwo realizuje przelewy comiesięcznych części środków finansowych na rzecz Akademii. Ponieważ ten proces nigdy nie był przez Ministerstwo podważany, trudno dostrzec formalne podstawy do kwestionowania finansów Akademii Kopernikańskiej.

Pomimo limitowanych środków pierwszego półrocza 2024 roku, Akademia rozbudowała sieć współpracy z instytucjami naukowymi Europy i z państwami partnerskimi poprzez dyplomatów zagranicznych w Polsce jak i polskich dyplomatów na misjach zagranicznych. W efekcie tych starań Akademia Kopernikańska zawiązała partnerstwo z około 100 uniwersytetami na świecie. Jest to bezcenny dorobek szeroko wzmacniający zasięg przyszłych projektów i konferencji z 2-gim Światowym Kongresem Kopernikańskim na czele.

Akademia Kopernikańska działa zgodnie z prawem, ale w okrojonym zakresie zadań ustawowych (co jest podyktowane ograniczeniem środków przez ministerstwo, o którym mowa w niniejszym oświadczeniu). Jej efektywność potwierdza wielość i wielorakość statutowych zadań wykonywanych od początku jej powstania, a szczególnie od momentu aktywacji biura Administracyjnego Akademii Kopernikańskiej. Jako nowa instytucja, Akademia Kopernikańska powinna być oceniana po okresie 5 lat działalności, a więc po dwóch Światowych Kongresach Kopernikańskich, zamierzonych jako największe wydarzenia naukowe rozwijającej się platformy działania aspirującej do miana Kopernikańskiego okna na świat.

Wbrew nieprawdziwym doniesieniom medialnym, kategorycznie zaprzeczamy, że majątek Akademii Kopernikańskiej wynosi 62 mln złotych. W rzeczywistości nasz majątek na dzień dzisiejszy w środkach trwałych wynosi ok 240 tys. złotych plus meble i sprzęt niezbędny do codziennego funkcjonowania Akademii, który podlega corocznej amortyzacji.

4. Wynagrodzenia w Akademii Kopernikańskiej

MNiSW wysuwa zarzut, iż *przeciętne wynagrodzenie w Akademii Kopernikańskiej w 2023 r. wynosiło 17 238,21 zł (przy zatrudnieniu na poziomie 12,5 etatu).*

Podnoszenie tego argumentu pod adresem Akademii Kopernikańskiej jest podyktowane celowym zawyżaniem kosztów. Rzeczywista średnia płacy w Akademii Kopernikańskiej wynosi **8 403,74 zł. na 53,46 etatów pracowników i członków Izb** łącznie, czyli jest bez wątpienia niska, zwłaszcza biorąc pod uwagę światową rangę naukowców angażujących się w promocję nauk kopernikańskich w imię genialnego polskiego naukowca, oraz również wysoką wydajność małej liczby pracowników Biura Akademii Kopernikańskiej.

Pochopne, niepoprzedzone rzetelnym badaniem, a wynikające jedynie z zapotrzebowania politycznego działanie zmierzające do zlikwidowania Akademii Kopernikańskiej i Szkoły Głównej Mikołaja Kopernika w oczywisty sposób zaszkodzi rozwojowi nauki polskiej.

Wskazać również należy, iż naukowcy z zagranicy stanowią około 50% kadry naukowej zrzeszonej w ramach Akademii Kopernikańskiej. Wśród nich są m.in. wybitni fizycy, laureaci Nagrody Nobla, wykładowcy czołowych światowych uczelni takich jak Princeton University, Caltech, Cambridge University, oraz też członkowie elitarnej amerykańskiej Narodowej Akademii Nauk, czy też brytyjskiego Royal Society. **Dla tych środowisk Akademia Kopernikańska nie była i nie jest projektem politycznym, tylko stricte naukowym, a obecne polskie konflikty natury politycznej są przez nie odbierane jako niezrozumiałe i dyskredytujące nasz kraj na międzynarodowej arenie naukowej.**

Prof. Dr hab. Krzysztof M. Górski

Sekretarz Generalny Akademii Kopernikańskiej